

UOT 82-2

XX ƏSRİN ƏVVƏLLƏRİNDƏ ŞƏKİ TEATRİNİN ƏDƏBİ-MƏDƏNİ MÜHİTİN İNKİŞAFINA TƏSİRİ

ADİŞİRİNOV KAMİL FİKRƏT oğlu

ADPU-nun Şəki filiali, fil.f.d., baş müəllim

kamil.adisirinov@mail.ru

Açar sözlər: Şəki teatri, aktyor, truppa, tamaşaçı, rejissor, səhnə əsəri, dramaturq

Azərbaycan teatrının tərkib hissələrindən biri kimi, Şəkinin mədəni həyatında mühüm rol oynayan Şəki teatrının zəngin inkişaf tarixi vardır. 1873-cü ildə Bakıda başlayan teatr hərəkatı bir müddət sonra ölkənin başqa mədəniyyət mərkəzlərinə də yayılaraq bir neçə teatrın yaranması ilə nəticələnmişdir ki, bunlardan biri də XX əsrin 30-cu illərində meydana çıxan Şəki teatri olmuşdur. Görkəmli teatrşünas C.Cəfərovun tədqiqatlarından aydın olur ki, “Bakı realını məktəbinin tamaşalarından sonra 1875-ci ildə Qubada, 1879-cu ildə isə Şəkiddə tamaşalar verildiyi məlumdur” [2, s.25]. Tədqiqatçının bu qeydlərini görkəmli maarifçi Rəşid bəy Əfəndiyevin ədəbi irsinin tədqiqatçısı, alim Ə.Abdullayev aşağıdakı kimi təsdiqləyir: “Rəşid eşitmişdi ki, Tiflisdə yaşayıb sərdar divanxanəsində yüksək rütbədə olan nuxalı Mirzə Fətəli Axundzadənin böyük hörmət və nüfuzu vardır. Rəşid bəy Mirzə Fətəli Axundzadədən xahiş edir ki, onu hərbi məktəbə düzəltsin. Mirzə Fətəli isə R.Əfəndiyevin Qori Seminariyasına daxil olaraq öz xalqının mədəni tərəqqisinə kömək etməsini istəyir. Sonralar Rəşid bəy öz xatirələrində bu barədə yazmışdı ki, “O, mənə vayennaya şkolaya girməyi məsləhət görmədi: Ancaq dedi ki, qardaş oğlu! Gələn il Qoridə yalnız müsəlmanlardan ötrü tatarınə otdelenie açılır. O məktəb sənə çox münasibdir. Oraya mən səni indidən yazdıraram. Sonra mənə öz komediyalarından bir nüsxə verdi və dedi ki, onun hansı biri xoşunuza gəlsə, orada yığışib səhnəyi-tamaşaya qoyarsınız. Mən bunun tapşırıqlarına əməl etdim. 1879-cu ildə Nuxa şəhərində barama anbarlarından birində səhnə düzəldərək “Hacı Qara”-nı (“Sərgüzəşti-mərđi-xəsis”) oynadıq” [4, s.3-4]. Sonrakı illərdə Nuxada teatr tarixi maraqlı inkişaf yolu keçmişdir. Bu yazımızda məqsədimiz Şəki teatrının tarixini ardıcıl izləmək olmadığından teatrın şəhərin mədəni həyatında oynadığı rolu göstərərək əsas məqamları vurğulamaq fikrindəyik. İlk tamaşadan sonra 1882, 1895, 1898-ci illərdə Şəkiddə xüsusi teatr tamaşaları göstərilmişdir. XX əsrin əvvəllərində 1904-cü ilin sentyabr ayında Nəcəf bəy Vəzirovun “Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük” komediyasının tamaşası böyük uğur qazanmış, Hacı Qənbər rolunu Lütfəli bəy Əmircanov oynamışdı.

1905-1907-ci illər birinci rus inqilabı Rusiyanın digər ucqarlarında olduğu kimi, Şəkiddə də böyük canlanma yaratmışdı. İnqilabi hərəkat Şəkinin ictimai-siyasi həyatı ilə yanaşı, onun mədəni həyatına da müsbət təsir göstərmiş, şəhər ziyalıları teatr uğrunda mübarizəni genişləndirmişdilər. Onlar teatr tamaşaları göstərmək üçün ictimai müəssisələrin binalarından, şəxsi evlərdən, xüsusilə rus-tatar məktəbinin iclas zalından istifadə edirdilər. Şəhərdə ilk teatr təşkilatçılarından biri Qori Seminariyasının məzunu Rəşid bəy Əfəndiyev idi. 1906-cı ilin iyul ayında onun “Qan ocağı” pyesi Şəki teatrsevərləri tərəfindən tamaşaya qoyulmuş, tamaşa izləyicilər tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdı. 1906-cı ilin avqustunda Məşədi Yusif Həsənovun evində göstərilən N.Vəzirovun “Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük” əsərinin tamaşası daha böyük uğur qazanmışdı. Hər iki tamaşadan əldə olunan vəsait erməni soyqırımını zamanı ziyan çəkmiş azərbaycanlılara verilmişdi.

Sonrakı illərdə Şəkinin teatr həyatı ildən-ildə genişlənilib kütləvi hal almışdı. 1907-1908-ci illər Şəkinin teatr həyatında öz məzmunu etibarlı ilə əvvəlki illərdən fərqlənir. Bu illərdə teatr tamaşalarının say artımı və repertuar müxtəlifliyi özünü göstərir. Yeni yaranmış gənc dramatik

truppa M.F.Axundzadənin əsərlərinin təbliğini genişləndirərək, təkcə 1908-ci ilin payızında ədibin “Hacı Qara”, “Müsyö Jordan və Dərviş Məstəli şah” və “Xırs quldurbasan” əsərlərini tamaşaya qoymuşdur. Məşhur aktyor Hüseynqulu Sarabskinin isə 1908-ci ildə Şəkiyə gəlişi müstəsna əhəmiyyət kəsb etmişdi. O, Qışlaq məktəbində Nəriman Nərimanovun “Nadir şah” faciəsini və Sultan Məcid Qənizadənin “Axşamın səbri xeyir olar” komediyasını tamaşaya qoymuşdur. 1910-cu ilin əvvəlləri Şəki teatrında canlanma ilə müşayiət olunur. Lakin bu canlanma uzun sürmür. Şəhərin mədəni həyatında teatrın müsbət rolunu görənlər ruhanilər yüksəlişin qarşısını almağa qalxırlar. 1911-1912-ci illərdə yerli gənclərdən olan Rəcəb Əfəndiyev, Mabud Sərkərov, Ələsgər Nəcəfov, Həşim Məmmədov hazırladıqları teatr tamaşaları ilə bu boşluğu doldurmağa çalışırdılar.

1917-ci ildə Nuxada “Hürriyyət” Maarif Cəmiyyəti təsis edilir. Bu təşkilat şəhərin ədəbi-mədəni həyatında müsbət rol oynayır. 1920-ci ilə qədərki Nuxa teatrı həvəskar teatr olaraq qalmışdır. Onun yaranması, təkmilləşməsi və inkişafına qabaqcıl müasir və klassik milli dramaturgiya təkan vermişdi. Realist milli dramaturgiya 1920-ci ildə əvvəlki Nuxa teatrında realist oyunun əsasını qoyaraq yeni ictimai quruluşda inkişafı üçün şərait yaratmışdı.

1932-ci ildə isə Nuxa teatrı yerli və mərkəzi təşkilatların qərarı ilə rəsmi dövlət teatrına çevrilmişdi. “Gənc işçi” qəzetinin 1933-cü il 28 dekabr sayından teatrın açılışı ilə bağlı aşağıdakı məlumatları oxuyuruq: “Sentyabrın 20-də Xalq Maarif Komissarlığı və Həmkarlar İttifaqı Şurasının qərarına görə, Azərbaycan Türk Bədaiə Teatrosunun bir qrup aktyor heyəti buraya təhkim olunmuşdur. Belə ki, oktyabrın 3-də 27 işçi ilə birlikdə bədii briqada Nuxaya gəlmiş və köhnə klub Nuxa Dövlət Teatrı adını daşımağa başlamışdır” [6]. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan teatr sənəti yarandığı ilk gündən aktrisa problemi ilə üzləşmişdi. Azərbaycanda hökm sürən savadsızlıq, cəhalətpərəstlik uzun müddət “Azərbaycan qadını – teatr səhnəsi” kimi vacib bir məsələnin həllini ləngitmişdi. Lakin Şəki teatrı bu vacib və çətin məsələni uğurla həll etmiş, Firuzə, Maral və Səriyyə kimi qadınlar çadralarını ataraq şərəfli səhnə taleyi yaşamışlar. Sonralar Şəki teatrının səhnəsindən pərvazlanan Ərşad Talışlı, İsmayıl Dağıstanlı, Səməd Tağızadə və başqa aktyorlar Azərbaycan teatr sənətinin ulduzlarına çevrilmişlər.

Azərbaycanda 30-cu illərdə yeni mədəniyyəti təbliğ etmək sahəsində qarşıda çox böyük vəzifələr dururdu. Cəhalət yuxusunda yatanları silkələyib ayılmaq lazım idi. Məhz belə bir vaxtda teatr sənəti xalqa çox vacib idi. Səhnə xadimləri mədəni mühiti formalaşdırmaq yolu ilə teatrın nüfuzunu xalq arasında qaldırmalı idilər. Bu sahədə Nuxanın görkəmli ziyalısı Baxşəli Axundovun böyük xidmətləri olmuşdur. Bu fəzil şəxs Şəkinin ən nüfuzlu ziyalılardan olmuşdur. Azərbaycan səhnəsinin korifeyi olmuş İ.Dağıstanlı bu əvəzedilməz şəxsiyyətlə bağlı yazırdı: “1924-1925-ci illərdə “Aydın”, “Oqtay Eloğlu” əsərləri Nuxa səhnəsində böyük müvəffəqiyyətlə oynanırdı. Bu əsərlər Nuxanın mütərəqqi ziyalılardan görkəmli müəllim və teatr xadimi Baxşəli Axundov tərəfindən tamaşaya qoyulmuşdur. B.Axundov həmin əsərləri əldə etmək üçün xüsusi olaraq Bakıya, dostu C.Cabbarlının yanına gəlmiş, onun evində bu pyeslərin üzünü köçürmüşdür. Baxşəli Axundov özü çox mahir aktyor idi. Mən şəxsən onun rəhbərliyi altında səhnəyə gəlmişəm. Məndən başqa, İsmayıl Osmanlı, Səməd Tağızadə, Əliövsət Sadiqov, Mustafa Sərkərov, Hacıoğlu kimi aktyorlarımız öz müvəffəqiyyətlərində Baxşəli Axundova borcludurlar”. [3, s.56-58]. Görkəmli aktyorun bu qeydləri təkcə teatr tariximiz üçün deyil, ədəbiyyat tariximiz üçün də əhəmiyyətlidir. Belə ki, Cəfər Cabbarlının həyatından bu vaxtadək yazan ədəbiyyatşünaslarımız onun Baxşəli Axundovla olan dostluq münasibətlərindən bəhs etməmişlər.

Şəki səhnəsinin ulduzlarından olmuş İsmayıl Osmanlının da yetişməsində Baxşəli Axundovun böyük xidmətləri olmuşdur. Professor Mehdi Məmmədovun qeydlərindən aldığımız məlumata görə, 1930-35-ci illərdə Səməd Tağızadə kimi istedadlı aktyor da bu teatrdə (Şəki teatrı nəzərdə tutulur–K.A.) çalışmışdır [9]. Tədqiqatın gedişi göstərir ki, Şəki teatrının kütlələrə təsir gücünü görənlər siyasi rejim teatrın fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq üçün maneələrdən istifadə etmişdir. O dövrün yazılı mənbələrindən aldığımız məlumata görə, “istisnasız olaraq rayonun bütün təşkilatları

teatro işinə barmaqarası baxmış və kimsə ona yardım etməmişdir. Teatro ən çox maddi cəhətdən çətinlik çəkmişdir. Təsdiq olunmuş smeta üzrə Şəhər Şurası teatrın inkişafı üçün 40 min manat əvəzinə, 25 min manat vermişdir” [7].

1933-cü ildə Nuxa teatrının fəaliyyətinə Xalq Maarif Komissarlığından 15.000 manat pul buraxılmasına baxmayaraq, teatro bu miqdarın ancaq 9.900 manatını ala bilmişdir. Bu illərdə Nuxa teatri ilə bağlı yazılmış yazılarda aktyorların məişəti, onlara dövlət tərəfindən heç bir qayğının göstərilməməsi ilə bağlı qeydlərə də rast gəlinir. Hətta Bakıdan Nuxaya gəlmiş aktyorlar mənzillə təmin olunmamış, bəziləri yer olmadığından teatrda gecələməyə məcbur olmuşlar.

Şəkiddə teatr həyatının coşğun inkişaf mərhələsi 1936-cı ildən başladı. Həmin ildə Azərbaycan teatr məktəbinin bir qrup tələbəsi: Böyükxanım Axundova, Yusif Vəliyev, Qafar Qafarov, Kamil Qubuşov, Məzahir Əmirov, Gülrux Zahidova, Zahid Zeynallı, Əlisəttar Yusifzadə, Məmməd Məmmədov, Xalidə Məmmədova, Sərxan Mustafayev, Əliməmməd Novruzov, Rza Sarabski, Hacıbaba Səlimov, Məmməd Xalıqov, Abbas Hüseynov, Həsən Hüseynov, Məhərrəm Cavanşirov, Fərəc Cavanşirov, Xeyransa Şabayeva və başqaları təhsillərini bitirib Şəkiyə teatr açmağa göndərildi. Şəki teatrında həyata vəsiqə qazanan bu sənətkarların hər biri sonralar Azərbaycanın sənət ulduzlarına çevrilmişlər.

Görkəmli teatrşünas İlham Rəhimli və Cəlil Xəlilov Azərbaycanın teatr tarixinə dair apardıqları araşdırmalarda Şəki teatrının tarixinə də diqqət yetirmişlər. Tədqiqatçıların “Şəki səhnəsinin ulduzları” adlı məqaləsi konkret olaraq 1936-1949-cu illərdə Şəkiddə teatr tarixini öyrənmək üçün əlimizə açar verir. Məqalədə Şəkiddə yeni teatrın şəhərin mədəni həyatındakı rolu aşağıdakı kimi təsvir olunur: “Yeni teatrın yaradılması ilə şəhərin mədəni həyatında əsl canlanma başladı. Açılışa hazırlıq dövründə aktyorlar rayonun müəssisələri, təsərrüfatları, məktəbləri, uşaq evləri ilə sıx əlaqə saxlayır, burada zəngin proqramla konsertlər verir, şəhər miqyaslı kütləvi tədbirləri öz maraqlı çıxışları ilə rəngarəngləndirirdilər. Onlar şəhər pioner evinə hamilik edir, məktəblərdə, texnikumlarda təşkil olunan dram dərnəklərində tamaşalar hazırlayırdılar” [8].

Kollektiv böyük məsuliyyət hissi ilə teatrın rəsmi açılışına hazırlaşdı. Rəsmi açılışa hazırlıq bir il çəkdi. “Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük” pyesi ilə Şəki Dövlət Dram Teatrı öz tarixinin ilk səhifəsini yazdı.

1939-cu ilin mart ayının 31-də SSRİ Xalq Komissarları Soveti yanında İncəsənət İşləri Komitəsinin xüsusi qeydiyyatı ilə Sabir adına Azərbaycan Dövlət Dramatik Teatrı kimi pasportlaşdırılmışdır. Teatr Nuxanın Lenin küçəsində yerləşən 2 mərtəbəli, 1902-ci ildə inşa edilmiş klubda yerləşmişdir. Teatrın ərazisi 4275 m² olmuşdur.

Şəhərin mədəni həyatında teatrın rolundan bəhs edən yazıların birində göstərilirdi ki, “Nuxa Dövlət Dram Teatrı İpək fabrikalarında çalışan fəhlələrə və rayonumuzun bütün kolxozçularına kultur-bədii xidmət etməyə borcludur. Lakin çox təəssüf ki, hələ indiyədək bu məsələ teatrın başçılarını maraqlandırmamışdır. Ona görədir ki, əsil kolxoz həyatını göstərən “Həyat” pyesasını, daha sonra “Arşın mal alan”, “Xasay” və s. tamaşaları teatr ancaq şəhərin mərkəzində göstərməklə kifayətlənir. Halbuki bu tamaşaları fabrikalara, kolxozlara da köçürmək lazımdır” [1]. 1941-ci ilin avqust ayından Şəki Dövlət Dram Teatrına tanınmış aktyor Məmmədkəbir Hacıoğlu direktor təyin edildi. Səhnədə böyük yaradıcılıq yolu keçmiş istedadlı və təcrübəli bir insanın Şəki Teatrına rəhbər təyin edilməsi işdə mühüm dönüş yaratdı. Hacıoğlunun səhnə fəaliyyəti 1940-cı ildə dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilərək Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyətinin 1940-cı il 23 aprel tarixli fərmanı ilə ona Azərbaycan SSR Əməkdar artisti fəxri adı verilmişdir. Məmmədkəbir Hacıoğlunun Şəki Dövlət Dram Teatrına direktor təyin olunduğu il həyatın ən ağır sınaq ili idi. 1941-ci il iyunun 22-də faşist Almaniyası SSRİ-yə hücum etdi. Azərbaycan zəhmətkeşləri bütün sovet xalqı ilə birlikdə sosialist vətəninin müdafiəsinə qalxdı. Respublikanın digər teatrları kimi, Şəki Dövlət Teatrı da müharibənin ilk günlərindən öz işini

faşizm üzərində qələbəyə həsr etmişdi. 1941-45-ci illər Şəki Dövlət Dram Teatrının tarixinə humanizm və vətənpərvərlik əhvali-ruhiyyəsi ilə zəngin və gərgin yaradıcılıq dövrü kimi daxil olmuşdur. Müharibə Şəki teatrını yeni mövzularla, obrazlarla zənginləşdirdi. Bu illərdə teatr ideya cəhətdən, realizm və müasirlik mövqeyindən daha da yüksəldi.

Tədqiq etdiyimiz XX əsrin birinci yarısında Şəki teatrının bir çox tamaşaları çatışmazlıq və nöqsanlara baxmayaraq, uğurlu aktyor oyunları ilə yadda qalmışdır. Görkəmli ədəbiyyatşünas Məmməd Arif Şəki teatrının tamaşaları ilə bağlı yazmışdı: “Bu teatrda üç şey diqqəti cəlb edir: səhnə vəhdəti, oyunun ciddiliyi və dil təmizliyi. Aktyorların oyununa tamaşa edərkən bütün səhnələrin, hətta bütün əsərin vahid bir tam təşkil etdiyini görürsən. Parçalar, səhnələr, əda və hərəkətlər, mükəllimələr arasında bədii bir uyğunluq, bir intizam mövcuddur. Nuxa teatrında aktyorların olduqca düzgün ədəbi bir dillə danışması, azacıq belə olsa sivə və ləhcə qarışıqlığına yol verməməsi teatrın böyük qələbələrindəndir” [5].

40-cı illərin ikinci yarısında Şəki Dövlət Dram Teatrını kütlələrə sevdiren və teatra axınını təmin edən səbəblərdən biri teatrın nəzdində xalq çalğı alətləri orkestrinin fəaliyyəti olmuşdur. Orkestrin çalğıçıları və solistləri nəinki Şəkidə, həmçinin respublikada tanınan tarzənlər və müğənnilər olmuşdur. Şəkinin məşhur tarzəni olmuş Fərrux Abdurəhimov teatrın məşhur solistləri Ələvsət Sadıqovu və Yunis Məmmədovu aşağıdakı kimi xatırlamışdır: “Respublikamızın xalq artisti, görkəmli opera artisti və xanəndə Ələvsət Sadıqovu 1946-cı ildən tanımışam. Həmin illərdə mən Sabir adına Şəki Dövlət Dram Teatrının xalq çalğı alətləri orkestrində işləyirdim. Teatrımızın repertuarında opera əsərləri xüsusi yer tuturdu. Odur ki, mən Ü.Hacıbəyovun “Leyli və Məcnun” əsərini əzbər bilirdim. Ələvsət Sadıqov həmin illərdə müntəzəm olaraq Şəki teatrı ilə sıx əlaqə saxlayırdı. Xüsusilə, teatrımızda Məcnun rolunun əvəzsiz ifaçısı Yunis Məmmədovla dostluq edirdi. Yunis dayı əslən Ağdamlı olduğu üçün Şəkidə ona Qarabağlı Yunis deyirdilər” [8]. 1948-ci ilin avqust ayında Nuxa Dövlət Dram Teatrının direktoru vəzifəsinə Məmmədiyyə Cabbarov təyin olunmuşdur. Teatr ağır müharibə illərini arxada qoyub fəaliyyətini genişləndirdiyi bir vaxtda dövlət yardımından məhrum edilərək 1949-cu ildə işıqlarını söndürmüşdür. Hələ 1948-ci ildə İncəsənət İşləri Üzrə Respublika Komitəsinin göstərişi ilə həmin ilin mart ayında teatrın direktorluğunun xüsusi əmri ilə 18 nəfər ixtisar yolu ilə işdən azad edilmişdir. Teatrın bu acınacaqlı taleyi bir sıra istedadlı aktyor qrupunun da teatrdan uzaqlaşması ilə nəticələndi. Görkəmli aktyor Yusif Vəliyev Nuxa teatrı bağlandıqdan sonra səhnə taleyini əvvəlcə Rus Dram Teatrı, sonra isə Gənc Tamaşaçılar Teatrı ilə bağladı. Nuxa Dövlət Teatrının bağlanması Şəkidə teatr həyatını tamamilə yox etmədi. 1959-cu ilin mart ayında Nuxa Xalq Teatrı yaradıldı. Əməkdar artist, istedadlı səhnə ustası Məmmədkəbir Hacıoğlu bu teatra rejissor təyin edildi. Xalq teatrı C.Cabbarlının “Solğun çiçəklər” tamaşası ilə fəaliyyətə başladı.

Tədqiqatın məzmunundan görüldüyü kimi, Şəkidə teatr həyatı keşməkeşli inkişaf yolu keçərək şəhərin mədəni həyatında mühüm rol oynamış, bugünkü səviyyəyə çatmışdır.

ƏDƏBİYYAT

- 1.Cabbarov M. “Toy” hazırlanır. “Nuxa fəhləsi”qəz., Nuxa, 1939, 4 iyul.
- 2.Cəfərov C. Azərbaycan Dram Teatrı (1873-1941). Bakı: Azərnəşr, 1960, 416 s.
- 3.Dağıstanlı İ. Cəfər Cabbarlı və teatr. Bakı: Azərnəşr, 1960, 80 s.
- 4.ƏfəndiyevR. Dram əsərləri (toplayanı və tərtib edəni Ə.Abdullayev). Bakı: ADU, 1961, 167 s.
- 5.Məmməd Arif. İntizar. “Ədəbiyyat və incəsənət” qəz., Bakı, 1970.
- 6.Nəsir. Nuxa teatrı. “Gənc işçi”, qəz., Bakı, 1933,28 dekabr.
- 7.Nuxa teatrosunun yaşamağa haqqı var. “Yeni yol” qəz., Bakı, 1933,6 sentyabr.
- 8.Rəhimli İ. Şəki teatrı qonağımızdır. “Kommunist” qəz., Bakı, 1977, 15 yanvar.
- 9.Səfərov S.O. teatrdan ayrılmaıb. “Ədəbiyyat və incəsənət” qəz., Bakı, 1972,15 iyul.

РЕЗЮМЕ
ВЛИЯНИЕ ШЕКИНСКОГО ТЕАТРА НАЧАЛА XX ВЕКА НА СТАНОВЛЕНИЕ
ЛИТЕРАТУРНО-КУЛЬТУРНОЙ СРЕДЫ

Адъширинов К.Ф.

Ключевые слова: *Шекинский театр, актер, труппа, зритель, режиссёр, сценические произведения, драматург.*

В статье говорится о становлении театрального искусства в Шеки и его развитии в конце 50-х годов XX века. Рассматривается вопрос развития театральной жизни города, отмечаются трудности, встречающиеся на этом пути. Автор также говорит об успехах театра и проводит интересные факты из его репертуара.

SUMMARY
THE INFLUENCE OF THE SHAKI THEATER OF THE EARLY TWENTIETH CENTURY ON
THE FORMATION OF LITERARY AND CULTURAL ENVIRONMENT

Adishirinov K.F.

Key words: *Shaki theatre, actor, troop, audience, regisseur, state play, dramatist.*

The article talks about the formation of theatrical art in Shaki and its development in the late 50s of the twentieth century. In the development of the theatrical life of the city, the difficulties and successes encountered on this path, the repertoire of the theater is explained by interesting facts.

Daxilolma tarixi:	İlkin variant	07.06.2018
	Son variant	28.09.2018